

MERKINTÖJÄ

Nautitaan yleisistä saunoista

JOULUSAUNAT on jälleen ker-
ran saunottu. Valitettavan harvan
helsingiläisen saunareissu on ollut
niin nautinnollinen kuin vielä
muutama vuosikymmen sitten.
Silloin mentiin yleiseen saunaan.
Eikä mihin tahansa uimahallin tai
kotikopperon sähkölöylyyn, vaan
suuren puulämmitteisen kiukaan
hivelevään lämpöön.

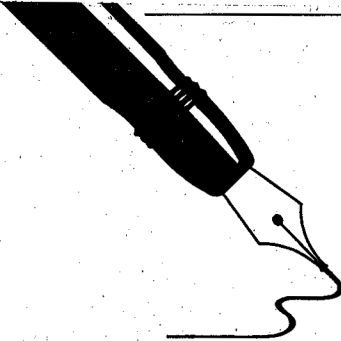
Huoneistokohtaiset saunat ja
uimahallit ovat pahasti tuhonneet
helsingiläistä saunakulttuuria.
Pääkaupungissa oli parhaimmil-
laan 114 yleistä saunaa. Tänään
niitä on enää kolme. Hermannin on
sähkösauna, Arla kaasupuuläm-
mitteinen, ja vain Kotiharjun sau-
nan kiuasta lämmitetään pelkillä
koiuvhaloilla. Perustellusti sitä
voidaan sanoa Helsingin ainoaksi

puulämmitteiseksi yleiseksi sau-
naksi.

Yleiset saunat ovat niin oleelli-
nen osa Helsingin historiaa, että
niitä ei saa päästää kuolemaan.
Kaupunki heräsi tämän vuosi-
kymmenen alussa avustamaan pa-
hoissa vaikeuksissa olevia sauno-
ja. Silloiset neljä saunaa saivat
yhteensä 120 000 markkaa. Yksi
joukosta kuitenkin kuoli pois, ja
jäljelle jääneet kolme yrittävät säi-
lyä hengissä.

Harjutorinkadulla Torkkelin-
mäen kupeessa sijaitseva Kotihar-
jun sauna on vielä toimivista van-
hin. Se täyttää ensi vuonna kun-
nioitettavat 70 vuotta. Sauna on
ollut monta kertaa lähellä kuole-
maa, mutta taloyhtiön ja kaupun-
gin tuella se on onnistunut pysy-
mään hengissä.

Suuri kunnia saunan säilymi-
sestä kuuluu myös sen isännälle

Väinö Holopaiselle. Hän jaksoi
vaikeinakin aikoina uskoa sau-
naansa. Markkinointi-ideoitakaan
Väiskiltä ei puutu. Moni hieraisi
silmiaän muutama kesä sitten,
kun saunan eteen jalkakäytävän ja
pienen nurmikon kulmaukseen il-
mestyi pöytä, muutama tuoli ja
päivänvarjo. Saunaterassi oli syn-
tynyt. Tuskin on toista terassia
Helsingissä, missä näkee pyyhe-
liinat lanteillaan istuvien miesten
hörppivän kaljaa selät löylyn läm-
möstä höyryten.

Yleisissä saunoissa käy vielä-
kin enimmäkseen keski-ikäistä tai
vanhempaa väkeä. Onneksi nuo-
rempikin sukupolvi näyttäisi vähi-
tellen ne löytävän. Ainakin poltta-
ri- ja peliporukoita näkee yhä
useammin nauttimassa yleisten
saunojen ainutlaatuisesta ilmapii-
ristä. Ja kun kerran on kunnan
saunan löylyt löytänyt, useimmat
tulevat sinne myös uudestaan.

Yleiset saunat ovat siinäkin
mielessä perinteisiä, että ne pitä-
vät pääsymaksun pieneenä.

Arvonlisävero nosti saunojen
kustannuksia, mutta veroa ei siir-
retty kokonaan hintoihin, koska
pelättiin sen karkottavan muuten-

kin vähät asiakkaat. Hinnat on pi-
dettävä niin alhaalla, että pienitu-
loisinkin pystyy löylynsä ainakin
kerran viikossa ottamaan.

Kotiharjun saunan säilyttämi-
seksi on perustettu saunayhdistys.
Sen pääasiallinen tehtävä on haa-
lia varoja saunan kunnostamiseen.
Parhaillaan uusitaan osaa löyly-
huoneen betonisista lauteista
5 000 markan remonttituen turvin.
Saunalle on anottu myös kunnan,
350 000 markan avustusta Helsingin
kulttuurikaupunkisäätiöltä. Il-
mastointi, pukukaapit ja kiuaskin
vaatisivat pikapuoliin ehostusta.

Yleiset saunat ovat ehdottomas-
ti oleellinen osa Helsingin kau-
punki- ja saunakulttuuria. Vielä
jäljellä olevat saunat on pystyttävä
pitämään hengissä. Se on kaupun-
gin velvollisuus. Helsingistä on jo
riittävästi kadonnut vanhaa kan-
sanperinnettä.

KEIJO HIMANEN
keijo.himanen@sanoma.fi

■ Kirjoittaja on Helsingin
Sanomien pääkirjoitustoimittaja.

29.12.97